

ТЕЛЕРЕАБІЛІТАЦІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ЛІКУВАННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ПАЦІЄНТІВ

Манько Ю. О.

*студентка II курсу кафедри фізичної терапії та ерготерапії,
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Текуч К. С.

*студентка IV курсу кафедри соціальної педагогіки
та спеціальної освіти,
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Бессарабова О. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії,
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Після початку повномасштабної війни десятки тисяч українців втратили повноцінний доступ до медичної допомоги. На жаль, в Україні попит на амбулаторні медичні послуги значно перевищує наявні ресурси, що вимагає прийняття альтернативних заходів і впровадження передових технологій для підтримки пацієнтів. Тому є велика потреба у використанні нового сучасного напрямку відновлювальної медицини – телереабілітації [1]. Особливості застосування телемедицини для надання медичної допомоги під час воєнного стану регулює наказ МОЗ України від 17.09.2022 року № 1695 «Про затвердження Порядку надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини, реабілітаційної допомоги із застосуванням телереабілітації на період дії воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях» [2, 3].

Мета дослідження. Обґрунтування телереабілітації як інноваційного підходу до лікування та відновлення пацієнтів.

Надання на амбулаторному етапі лікування дистанційно за допомогою телекомунікаційних комп'ютерних технологій комплексів реабілітаційних вправ і навчальних програм – це і є телереабілітація [2].

Телемедицина в Україні, так само як і в усьому світі, є відносно новим напрямком медицини. За декілька десятиліть свого розвитку вона пройшла шлях від унікальної концепції до більш звичного та доступного методу надання медичних послуг. Розвиток комп'ютерних технологій, штучного інтелекту, мережі швидкісного інтернету та засобів телекомунікації, таких як відеозв'язок, обмін повідомленнями та файлами, наближує медичну допомогу до пацієнтів. Це дає змогу проводити діагностику, консультування та реабілітацію навіть у тих випадках, коли пацієнт знаходиться поза межами медичного закладу [4].

Телереабілітація потребує використання відповідного програмного забезпечення, яке дозволяє фахівцю з реабілітації швидко створювати індивідуальні комплекси вправ для самостійних занять у відео-форматі. Пацієнти отримують зворотний зв'язок від фахівців, де відзначаються результати, досягнуті за минулий період, ставляться нові, актуальні для пацієнта завдання, здійснюється об'єктивний контроль відповідних функцій. Все це сприяє підвищенню мотивації пацієнтів і значно покращує ефективність амбулаторного етапу реабілітації [2]. Основні переваги телереабілітації включають зменшення необхідності у транспортуванні пацієнтів, покращення клінічної підтримки населення в сільських районах та невеличких містах, підвищення доступності спеціалізованої допомоги та забезпечення стабільності та якості медичної допомоги в умовах сучасних викликів [5]. Сьогодні пацієнти, які проживають на прифронтових територіях, не завжди мають можливість отримати професійну консультацію. Проте сучасні технології дозволили подолати перешкоди війни та зблизити лікарів і пацієнтів. Проведення реабілітації в режимі онлайн дозволяє фізичним терапевтам оптимізувати час, інтенсивність і тривалість терапії [2]. Телереабілітація набуває особливої актуальності у регіонах бойових дій та високих безпекових ризиків, коли лікарям та реабілітологам надходять запити на консультацію телефоном, через месенджери та сервіси відеозв'язку. Якщо у хворого немає іншого виходу – послуга надається тим засобом комунікацій, який доступний йому на цей час [1].

Завдяки ринку телемедицини значно скорочуються витрати на лікування та реабілітацію, підвищується якість діагностики та реалізується можливість віддаленого моніторингу стану здоров'я. А для пацієнтів із хронічними захворюваннями і літніх людей це вкрай важливо [6].

На сьогоднішній день, реалізується 7 гуманітарних проєктів – по всій країні, за винятком тимчасово окупованих територій та територій, де ведуться бойові дії. У межах гуманітарної допомоги МОЗ отримує не лише медичне обладнання, транспорт та лікарські засоби, а й пропозиції щодо використання телемедичних рішень. Зокрема, телемедична платформа з реабілітації «RGS» з напрямку нейросенсативних розладів [7].

Телемедична система «RGS» вже активна в 30 медичних закладах України, а з початку 2024 року її охопили ще 6 лікарень у Київщині, Дніпропетровщині, Запоріжжі, Харківщині та Вінниччині. Ця інноваційна платформа дозволяє пацієнтам з травмами та порушеннями мозкової діяльності отримувати ефективну та персоналізовану нейрореабілітацію через ігрову форму, що сприяє швидшому відновленню та поверненню до нормального життя. «RGS» надає індивідуальні програми реабілітації, адаптовані під потреби кожного пацієнта, дозволяючи відновити когнітивні та моторні функції. Пацієнти мають змогу виконувати вправи з будь-якого місця, використовуючи лише телефон або комп'ютер з веб-камерою, а також спеціальний мобільний додаток RGS. Система реєструє динаміку виконання вправ, аналізує помилки та надає аналітичні дані для відстеження прогресу.

Застосування «RGS» є перспективним у реабілітації пацієнтів з різними захворюваннями: інсультом; розсіяним склерозом; хворобою Паркінсона, Альцгеймера; травмами спинного мозку; ЧМТ та іншими порушеннями [8].

Таким чином, «RGS» реабілітація не обмежується медичним закладом чи реабілітаційним центром – за допомогою телефону або персонального комп'ютера з вебкамерою, на який встановлено спеціальний додаток, людина може продовжити реабілітацію вдома, не втрачаючи зв'язок із фахівцем [9].

Аналіз літератури показав, що телемедичні технології здатні значно спростити роботу фахівців галузі охорони здоров'я, виконати ефективний менеджмент на етапах евакуації, систематизувати та стандартизувати якість надання медичної допомоги [6]. На сьогоднішній день спостерігається зростаюча тенденція до розробки нових технологій, зокрема в галузі фізичної реабілітації. Інноваційні технології спрямовані не лише на прискорення та розширення процесу реабілітації, але й на надання нових можливостей для пацієнтів, що їх втратили. Тому ж кожним роком збільшується кількість програм і технічних засобів, які стають все більш популярними і доступними у реабілітаційних центрах по всьому світі [5].

Висновок. Проаналізувавши розвиток телереабілітації та вплив на лікування та відновлення пацієнтів із нетерміновими випадками, що обмежені у доступі до амбулаторних реабілітаційних клінік, можна зробити висновок, що використання телемедицини приносить позитивні результати як для пацієнтів, так і для фахівців галузі охорони здоров'я. Це відкриває можливість дистанційних консультацій для пацієнтів, проведення телеконференцій зі спеціалістами у віддалених медико-реабілітаційних установах, зменшення часу очікування на обстеження та прискорення передачі результатів досліджень між різними спеціалізованими клініками та реабілітаційними центрами.

Література

1. Пацієнти з прифронтових територій Донеччини отримують консультації лікарів-спеціалістів дистанційно. URL : <https://moz.gov.ua/article/news/pacienti-z-prifrontovih-teritorij-donechchini-otrimujut-konsultacii-likariv-specialistiv-distancijno>
2. Палагін О. В., Семикопна Т. В., Чайковський І. А., Сівак О. В. Телереабілітація: інформаційно-технологічна підтримка та досвід використання. *Клінічна інформатика і телемедицина*. 2020. Т. 15. Вип. 16. С. 35–44.
3. Наказ Верховної Ради України «Про затвердження Порядку надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини, реабілітаційної допомоги із застосуванням телереабілітації на період дії воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях». URL : <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-17092022--1695>
4. USAID Проект «Сталий розвиток національних систем охорони здоров'я» – «Аналіз нормативно-правової бази щодо телемедицини в Україні». URL : <https://moz.gov.ua/uploads/10/50588>
5. Зайченко Д.М., Гордієнко О.В. Комп'ютеризація в фізичній терапії та ерготерапії. *Фізична реабілітація та здоров'язбережувальні технології: реалії і перспективи : зб. наук. матеріалів VIII Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф.* Полтава : Нац. ун-т імені Юрія Кондратюка, 2022. С. 81–83.
6. Запорожан Л. П., Теренда Н. О., Литвинова О. Н., Панчишині Н. Я. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2020. № 2. С. 65–71.
7. Використання телемедичних рішень в умовах війни. URL : <https://moz.gov.ua/article/news/vikoristannja-telemedichnih-rishen-v-umovah-vijni>
8. Телемедична система персоналізованої реабілітації пацієнтів уже доступна в 30 лікарнях країни». URL : <https://moz.gov.ua/article/news/telemedichna-sistema-personalizovanoi-reabilitacii-pacientiv-uzhe-dostupna-v-30-likarnjah-kraini>
9. Українські лікарі навчаються працювати з нейросенсорною системою реабілітації RGS» URL : <https://moz.gov.ua/article/news/ukrainski-likari-navchajutsja-pracjuvati-z-nejrosensornoju-sistemoju-reabilitacii-rgs>